

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 160/20
U Luxembourg 16. prosinca 2020.

Presuda u spojenim predmetima C-597/18 P Vijeće/K. Chrysostomides & Co. i dr., C-598/18 P Vijeće/Bourdouvali i dr., C-603/18 P K. Chrysostomides & Co. i dr./Vijeće i C-604/18 P Bourdouvali i dr./Vijeće

Sud potvrđuje presude Općeg suda u dijelu u kojem se njima odbijaju tužbe za naknadu štete koje je više pojedinaca i društava podnijelo zbog akata i postupanja institucija Unije donesenih u okviru financijske pomoći dodijeljene Cipru koja je uvjetovana restrukturiranjem njegova bankovnog sektora

S druge strane, Opći sud počinio je pogrešku koja se tiče prava kada je smatrao da je Euroskupina subjekt Unije osnovan Ugovorima čiji akti i postupanja mogu dovesti do Unijine izvanugovorne odgovornosti

Više banaka sa sjedištem u Cipru, među kojima su Cyprus Popular Bank (u daljnjem tekstu: Laiki) i Trapeza Kyprou Dimosia Etaireia (Bank of Cyprus, u daljnjem tekstu: BoC), tijekom prvih mjeseci 2012. godine suočilo se s financijskim poteškoćama. Stoga je Cipar 25. lipnja 2012. podnio zahtjev za financijsku pomoć predsjedniku Euroskupine, koja je navela da će zatražena financijska pomoć biti pružena ili putem Europskog fonda za financijsku stabilnost ili putem Europskog stabilizacijskog mehanizma (ESM) u okviru programa makroekonomske prilagodbe koji se trebao definirati memorandumom o razumijevanju. Pregovore o tom memorandumu vodili su Europska komisija zajedno s Europskom središnjom bankom (ESB) i Međunarodnim monetarnim fondom (MMF), s jedne strane, te ciparske vlasti, s druge strane. Tako su 26. travnja 2013. Memorandum o razumijevanju potpisali Komisija, u ime ESM-a, ciparski ministar financija i guverner Ciparske središnje banke, što je ESM-u omogućilo da toj državi članici dodijeli financijsku pomoć.

Više pojedinaca i društava koji su bili imatelji depozita u Laikiju i BoC-u, njihovi dioničari ili imatelji njihovih obveznica smatralo je da su u okviru tog memoranduma o razumijevanju Vijeće Europske unije, Komisija, ESB i Euroskupina od ciparskih vlasti zahtijevali da zadrže na snazi ili nastave provoditi mjere koje su dovele do znatnog smanjenja vrijednosti njihovih depozita, dionica odnosno obveznica. Stoga su Općem sudu Europske unije podnijeli tužbe zbog izvanugovorne odgovornosti kako bi im se nadoknadili gubici koje su zbog tih mjera navodno pretrpjeli.

Opći sud je dvjema presudama od 13. srpnja 2018., K. Chrysostomides & Co. i dr./Vijeće i dr. te Bourdouvali i dr./Vijeće i dr.¹, najprije odbio prigovore nedopuštenosti koje je Vijeće istaknulo u pogledu tužbi za naknadu štete koje su protiv Euroskupine podnijeli predmetni pojedinci i društva. Zatim je presudio, kad je riječ o prvoj pretpostavci za utvrđenje Unijine izvanugovorne odgovornosti, na temelju članka 340. drugog stavka UFEU-a, koja se odnosi na nezakonitost postupanja koje se prigovara instituciji Unije i kojom se zahtijeva da se utvrdi postojanje dovoljno ozbiljne povrede pravnog pravila kojim se pojedincima dodjeljuju prava, da pojedinci i društva koji su te tužbe podnijeli nisu uspjeli dokazati postojanje povrede svojeg prava na vlasništvo, načela zaštite legitimnih očekivanja i načela jednakosti postupanja. Budući da u ovom slučaju nije bila ispunjena prva pretpostavka za utvrđenje Unijine izvanugovorne odgovornosti, Opći sud navedene je tužbe odbio.

Odlučujući u velikom vijeću **povodom žalbi koje su podnijeli Vijeće** (predmeti C-597/18 P i C-598/18 P) **te predmetni pojedinci i društva** (predmeti C-603/18 P i C-604/18 P) **kao i protužalbi koje je podnijelo Vijeće** (u predmetima C-603/18 P i C-604/18 P), **Sud je ukinuo pobijane**

¹ Presude Općeg suda od 13. srpnja 2018., K. Chrysostomides & Co. i dr./Vijeće i dr., [T-680/13](#), i Bourdouvali i dr./Vijeće i dr., [T-786/14](#) (u daljnjem tekstu: pobijane presude); vidjeti PM br. [108/18](#).

presude Općeg suda u dijelu u kojem se njima odbijaju prigovori nedopuštenosti koje je Vijeće istaknulo, u mjeri u kojoj se odnose na tužbe tih pojedinaca i društava protiv Euroskupine i članka 2. stavka 6. točke (b) Odluke 2013/236². S druge strane, odbio je žalbe navedenih pojedinaca i društava.

Ocjena Suda

Najprije, kad je riječ o **žalbama koje je Vijeće podnijelo u predmetima C-597/18 P i C-598/18 P**, Sud je podsjetio na to da postojanje Unijine izvanugovorne odgovornosti, na temelju članka 340. drugog stavka UFEU-a, pretpostavlja da se nezakonito postupanje može prigovoriti „instituciji Unije”, što je pojam koji ne obuhvaća samo institucije Unije navedene u članku 13. stavku 1. UEU-a nego i sva druga tijela, urede i agencije Unije koji su osnovani Ugovorima ili na temelju njih i čija je namjena doprinositi ostvarivanju ciljeva Unije.

U tom pogledu Sud ističe, kao prvo, da je Euroskupina međuvladino tijelo za koordinaciju ekonomskih politika država članica čija je valuta euro. Kao drugo, Euroskupinu se ne može smatrati sastavom Vijeća te je obilježava neformalna priroda. Kao treće, ona nema nikakvu vlastitu nadležnost ni ovlast sankcioniranja nepoštovanja političkih sporazuma sklopljenih unutar nje. Slijedom toga, Sud je zaključio da je **Opći sud pogrešno smatrao da je Euroskupina subjekt „Unije” osnovan Ugovorima čija djelovanja mogu dovesti do Unijine izvanugovorne odgovornosti.**

Sud dodaje da, s obzirom na to da se politički sporazumi sklopljeni unutar Euroskupine konkretiziraju i provode, među ostalim, putem akata i djelovanja institucija Unije, uz ostalo, Vijeća i ESB-a, **pojedinci nisu lišeni prava na djelotvornu sudsku zaštitu, zajamčenog u članku 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima**, s obzirom na to da, kao što su to u ovom slučaju, uostalom, i učinili, protiv tih institucija mogu podnijeti tužbu zbog Unijine izvanugovorne odgovornosti na temelju akata ili postupanja koje potonje usvajaju slijedom takvih političkih sporazuma. On osobito naglašava da je na Komisiji, kao zaštitnici Ugovorâ, da nadzire usklađenost navedenih sporazuma s pravom Unije i da eventualna Komisijina pasivnost u tom pogledu može dovesti do utvrđenja Unijine izvanugovorne odgovornosti.

Kao drugo, kad je riječ o **protužalbama koje je Vijeće podnijelo u predmetima C-603/18 P i C-604/18 P**, njima se nastojala osporiti ocjena Općeg suda, s jedne strane, da je Vijeće člankom 2. stavkom 6. točkom (b) Odluke 2013/236 od ciparskih vlasti zahtijevalo zadržavanje na snazi ili nastavak provedbe pretvaranja neosiguranih depozita BoC-a u dionice i, s druge strane, da navedene vlasti u tom pogledu nisu raspolagale nikakvom marginom prosudbe.

Sud u tom pogledu primjećuje da u članku 2. stavku 6. točki (b) Odluke 2013/236 nisu utvrđena detaljna pravila za provedbu navedenog pretvaranja, tako da su ciparske vlasti u tom pogledu raspolagale širokom marginom prosudbe, osobito kad je riječ o broju i vrijednosti dionica koje treba dodijeliti deponentima BoC-a u zamjenu za njihove neosigurane depozite u toj banci. Stoga je smatrao da je **Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava kad je smatrao da Cipar na temelju te odredbe nije raspolagao nikakvom marginom prosudbe za utvrđivanje detaljnih pravila za to pretvaranje.**

Kad je riječ, kao treće, o **žalbama koje su predmetni pojedinci i društva podnijeli u predmetima C-603/18 i C-604/18 P**, oni su smatrali da se aktima i postupanjima institucija Unije može pripisati dovoljno ozbiljna povreda njihova prava na vlasništvo, načela zaštite legitimnih očekivanja i načela jednakosti postupanja, tako da je ispunjena prva pretpostavka za utvrđenje Unijine izvanugovorne odgovornosti.

² Odluka Vijeća 2013/236/EU od 25. travnja 2013. upućena Cipru o posebnim mjerama za ponovnu uspostavu financijske stabilnosti i održivog rasta (SL 2013., L 141, str. 32.). Tom je odlukom predviđen niz mjera i ishoda radi smanjenja proračunskog deficita Cipra i ponovne uspostave stabilnosti financijskog sustava te države članice. Protužalbe Vijeća odnose se posebno na članak 2. stavak 6. točku (b) te odluke, kojim se propisuje da se programom makroekonomske prilagodbe za Cipar predviđa „uspostava neovisnog vrednovanja imovine BoC-a i Laikija i brzo priključenje Laikijeve djelatnosti BoC-u. To se vrednovanje provodi brzo kako bi se omogućilo pretvaranje depozita u dionice u BoC-u”.

U tom je pogledu Sud najprije podsjetio na to da pravo na vlasništvo³ nije apsolutno pravo i da ga se može ograničiti⁴. On smatra, među ostalim, kao što je to već utvrdio u presudi Ledra Advertising i dr./Komisija i ESB⁵, **da mjere navedene u Memorandumu o razumijevanju od 26. travnja 2013. ne predstavljaju prekomjerno i neprihvatljivo uplitanje kojim se povređuje pravo na vlasništvo predmetnih pojedinaca i društava.**

Sud je zatim smatrao da se **okolnost da u prvim fazama međunarodne financijske krize dodjela financijske pomoći drugim državama članicama čija je valuta euro nije bila uvjetovana donošenjem određenih mjera ne može smatrati jamstvom koje kod dioničara, imatelja obveznica i deponenata Laïkija i BoC-a može stvoriti legitimna očekivanja da će to biti slučaj i u okviru dodjele financijske pomoći Cipru.**

Konačno, nakon što je podsjetio na to da **opće načelo jednakosti postupanja** zahtijeva da se u usporedivim situacijama ne postupa na različit način i da se u različitim situacijama ne postupa na jednak način, osim ako takvo postupanje nije objektivno opravdano, **Sud je odbacio mogućnost postojanja povrede tog načela.** Naime, on utvrđuje da se **predmetni pojedinci i društva ne nalaze u situaciji koja je usporediva** s onom Ciparske središnje banke, koja svoje odluke donosi vođena isključivo ciljevima od javnog interesa, imatelja depozita u grčkim podružnicama Laïkija i BoC-a, deponenata tih dviju banaka čiji depoziti nisu prelazili 100 000 eura, deponenata i dioničara banaka drugih država članica čija je valuta euro koje su primile financijsku pomoć prije Cipra ili pak s onom članova ciparskog zadružnog bankovnog sektora.

Zaključno, **Sud u cijelosti odbija žalbe predmetnih društava i pojedinaca** (predmeti C-603/18 P i C-604/18 P), **ukida pobijane presude Općeg suda u dijelu u kojem se njima odbijaju prigovori nedopuštenosti koje je Vijeće istaknulo, u mjeri u kojoj se odnose na tužbe koje su podnesene protiv Euroskupine i članka 2. stavka 6. točke (b) Odluke 2013/236, te konačno odlučujući o tim prigovorima⁶, usvaja navedene žalbe.**

NAPOMENA: Protiv odluke Općeg suda Sudu se može podnijeti žalba ograničena na pravna pitanja. Žalba u načelu nema suspenzivan učinak. Ako je dopuštena i osnovana, Sud ukida odluku Općeg suda. Ako je u predmetu moguće presuditi, Sud ga može i sam riješiti. U suprotnome, predmet se vraća Općem sudu, koji je vezan odlukom Suda donesenom povodom žalbe.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 5536

³ Članak 17. Povelje Europske unije o temeljnim pravima

⁴ Članak 52. Povelje Europske unije o temeljnim pravima

⁵ Presuda Suda od 20. rujna 2016. u spojenim predmetima Ledra Advertising i dr./Komisija i ESB, [C-8/15 P do C-10/15 P](#); vidjeti PM br. [102/16](#).

⁶ Na temelju članka 61. prvog stavka druge rečenice Statuta Suda Europske unije